

Skrivelse om festivalen Eritrea Scandinavia

Skrivelse av Jan Jönsson (L)

Förslag till beslut

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Skrivelsen besvaras med hänvisning till vad som sägs i promemorian.

Föredragande borgarrådet Karin Wanngård

Sammanfattning av ärendet

Jan Jönsson (L) har inkommit med en skrivelse till kommunstyrelsen i vilken han anför att föreningen Järva Folkets Park har upplåtit delar av Eggeby gård, som ägs av Stockholms stad genom fastighetsnämnden, till kulturfestivalen Eritrea Scandinavia. Av skrivelsen framgår vidare att Liberalerna anser att staden ska kartlägga vilka kopplingar Eritrea Scandinavia har till den eritreanska regimen samt att staden måste inleda en granskning av vilket stöd föreningen Folkets Park Järva har fått. Vidare anses det att staden ska kräva tillbaka utbetalat bidrag om föreningen har brutit mot stadens demokratikriterier.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd (numera Järva stadsdelsnämnd) beviljade föreningsstöd till Järva Folkets Park under 2023 för barnverksamhet riktade till barn sommaren 2023. Barnverksamhet i form av musik, teater och naturupplevelser. Nämnden har i sin beredning av ärendet utgått från stadsdelsnämndens beslutade riktlinjer avseende föreningsstöd.

Kulturnämnden beviljade i sin tur kulturstöd till Järva Folkets Park i dess roll som lokalförvaltande organisation. Kulturnämnden har i beredningen av Järva Folkets Parks ansökan om kulturstöd utgått från kulturnämndens beslutade riktlinjer avseende stöd till lokalförvaltande organisationer.

Angående den aktuella festivalen så agerade staden 2023, genom trafiknämnden, remissinstans åt polismyndigheten. Staden ska i sitt yttrande dock endast bedöma den remitterade ansökan utifrån praktiska förutsättningar som trafik och ytans lämplighet för arrangemanget. Det är polismyndigheten som bedömer huruvida ett arrangemang svarar mot lagstiftningens skrivningar om mötes- och demonstrationsfrihet, om ordning och säkerhet.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret anser att det är viktigt att stadens bidragsgivning till föreningar sker på ett riktigt sätt i enlighet med riktlinjer och demokrativillkor.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Under många år har det arrangerats en eritreansk kulturfestival i Järvaområdet. Med anledning av arrangementet år 2023 har en skrivelse lämnats in avseende stadens hantering av festivalen. Arrangemangets utformning var i stort detsamma som tidigare år, exempelvis år 2019 och år 2022. Flera av de delar som berör arrangementet avseende tillstånd och markanvändning är lagstyrkt och en fråga om lagtillämpning som aldrig behandlats politiskt utan alltid hanterats på delegation till ansvariga tjänstemän. Som lagrum för alla offentliga arrangemang ligger grundlagsfästa rättigheter som mötes- och yttrandefriheter. Andra delar där Stockholms stad har mer direkt rådighet rör aspekter som föreningsstöd och lokalupplåtelse.

Som framgår av stadsledningskontorets svar på skrivelsen finns det inget kommunalt stöd till den arrangerande organisationen. Skrivelsen berör istället det faktum att Järva Folkets Park som förvaltar Eggeby gård hyrde ut en del av sina lokaler, såsom exempelvis toaletter, för arrangementet och huruvida detta brutit mot stadens demokrativillkor. Vidare frågas i skrivelsen hur staden agerat för att hindra att människor kom till skada i samband med arrangementet. Den senare frågan är ställd mot bakgrund av att festivalen år 2023 attackerades av en annan gruppering.

Som stadsledningskontoret konstaterar i sitt svar är föreningen Järva Folkets Park en bred organisation med 35 medlemsföreningar som gör en viktig demokratisk insats i att erbjuda föreningslivet och boende i området möteslokaler. Järva Folkets Park får ekonomiskt stöd från staden, precis som många andra lokalförvaltande organisationer och har därför nyligen granskats av en extern revisionsbyrå. Den granskningen visade inget att anmärka på utöver mindre administrativa rutiner, vilka Kulturförvaltningen följer upp. Stadsledningskontoret bedömer därför att det inte finns någon saklig grund för att återkräva kulturstöd från Järva Folkets Park.

Sedan år 2021 har staden antagit demokrativillkor för lokaluthyrning i stadens lokaler. Dessvärre har dessa inte varit implementerade i stadens hyreskontrakt med lokalförvaltande organisationer varför de inte varit juridiskt bindande. Detta kommer vi nu att åtgärda i syfte att tillse att demokrativillkoren tillämpas mer konsekvent.

Det är väl dokumenterat att den totalitära eritreanska regimen är en diktatur som förtrycker oliktankande och hindrar yttrandefrihet. I skrivelsen frågas om staden avser initiera en kartläggning av Eritrea Scandinavia-festivalens kopplingar till den eritreanska regimen. I detta vill jag påminna om att staden i grunden inte får och inte ska ägna sig åt utrikespolitik. Det är en fråga för statsmakten. Med det sagt har jag inga svårigheter att tydligt visa att Stockholms stad står för demokrati såväl i ord som

i handling. Ett av de många sätt vi uttrycker demokratikrav är just i de regler vi har för uthyrning av lokaler och jag välkomnar därför att de ytterligare kommer skärpas genom att skrivas in i hyreskontrakt.

Jag utesluter inte att staden i enstaka fall kan behöva utreda om olika organisationer lever upp till stadens ställda demokrativillkor. I det aktuella fallet har det hävdats att den arrangerande organisationen är närstående den eritreanska regimen. Själva förnekar organisationen det i media. I detta läge då det råder oklarhet och delade meningar har staden tillsammans med Järva Folkets Park kommit överens om att inte hyra ut lokaler till festivalen år 2024.

När det gäller markupplåtelse styrs den av lagstiftning och staden yttrar sig till polisen utifrån ordningslagens bestämmelser. Av förarbetena till lagstiftningen framgår att kommuner yttrar sig till polisen om uthyrning utifrån markanvändningen och att kommunalpolitiska ställningstaganden inte får inskränka grundlagsskyddade fri- och rättigheter.

De villkor som ställs upp får bara angå sådant som behövs för att tillgodose de intressen som kommunen har att bevaka i fråga om skötseln av den offentliga platsen, markanvändning, stadsbild, miljö och trafik. Det ska således i första hand vara fråga om villkor som behövs för att kommunen ska kunna fullgöra sin uppgift som ägare eller förvaltare av marken.

I den handledning som SKR utgivit kring upplåtelser av offentliga platser (<https://skr.se/download/18.5627773817e39e979ef5d4fa/1642499704386/7585-870-8.pdf>) framgår att kommunen inte får ställa upp villkor om sådant som redan följer av lag eller annan författning eller som kan regleras med stöd av annan författning. Exempel på villkor som inte får ställas upp är explicit:

”Villkor som står i strid med grundlagsskyddade fri- och rättigheter såsom avslag på ansökan om att ställa upp bokbord med motiveringen att kommunen ogillar de åsikter som litteraturen förmedlar, uppsättande av affischer med innehåll som ogillas av kommunen eller inskränkningar i varuutbud vid ansökan om tillfällig försäljning.”

Mot bakgrund av detta är det legala utrymmet att, på grund av att man inte gillar eller delar en åsikt, begränsa markanvändning för offentliga arrangemang icke existerande. Gillar man inte detta legala tillstånd bör man vända sig till lagstiftaren och efterfråga ny lagstiftning.

Grunden för en demokrati är yttrande-, organisations- och mötesfrihet. Det gäller även för åsikter som man kan ogilla. Därför kommer tillståndsprövning avseende ordningslagen även fortsättningsvis prövas av tjänstemän utifrån gällande lagstiftning. Den dagen politiker vill begränsa, eller i enskilda fall besluta om, yttrande- och mötesfriheten på allmän platsmark blir demokratin svagare.

På samma sätt finns det ingen anledning för staden att begränsa arrangemang med hänvisning till att den berörda festivalen attackerades av icke deltagare förra året. Det är ett sluttande plan för ett demokratiskt samhälle om politiska eller religiösa motståndare genom fysiska attacker kan begränsa mötesfriheten för andra. Jag vill här

vara tydlig med att det är viktigt för den rödgröna majoriteten att Stockholm ska vara en plats där alla människor har lika rättigheter att leva fritt.

Med det sagt finns det all anledning, givet förra årets erfarenheter, för polisen att stärka arbetet för att kunna garantera ordning och säkerhet. Därtill ska staden stärka de lagenliga krav vi ställer på arrangörer för att säkerställa att arrangemang genomförs på ett för Stockholm och stockholmarna bra sätt.

Stockholm den 8 maj 2024

Karin Wanngård

Bilaga

Skrivelse KS 2023/893 av Jan Jönsson (L)

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation av borgarråden Christofer Fjellner och Dennis Wedin (båda M) och borgarrådet Jan Jönsson (L) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Att avslå föredragande borgarråds förslag till beslut
2. Att Kommunstyrelsen snarast utreder vad som behöver förtydligas i riktlinjerna för demokratikriterier så att inte antidemokratiska aktörer ska kunna ta del av stöd från staden
3. Att därutöver anföra

När gällande demokratikriterier antogs av Kommunfullmäktige var det en skärpning med syftet att omöjliggöra för antidemokratiska organisationer att via andra organisationer få del av stadens lokaler och bidrag. Då dessa skärpta kriterier likväl inte tycks hindra antidemokratiska krafter från att ta del av stadens lokaler anser vi att en ny översyn av stadens riktlinjer behöver genomföras skyndsamt.

Kommunstyrelsen måste utreda vad som kan behöva förtydligas i dessa för att uppnå fullmäktiges syfte med kriterierna.

Finansborgarrådet framför i sina synpunkter att det råder oklarhet och delade meningar kring festivalarrangörens kopplingar till diktaturen i Eritrea då organisationen själva förnekat kopplingarna. Detta går tvärtemot Wanngårds egna tidigare uttalande i Dagens Nyheter där hon sade att Järva Folkets Park inte kommer hyra ut sina lokaler till festivalen nästa år på grund av festivalens bristande demokratisyn. Dessutom är kopplingarna väl belagda genom föreningens egna uttalanden i media.

Finansborgarrådet anför vidare i sitt svar att majoriteten ämnar implementera demokrativillkoren i stadens hyreskontrakt med lokalförvaltande organisationer. Vi ser fram emot att detta genomförs.

I övrigt förstår vi inte varför finansborgarrådet uppehåller sig så mycket vid frågan om upplåtande av marken då vi i vår skrivelse inte överhuvudtaget berört markfrågan. Vår skrivelse behandlar frågor om stadens lokaler och bidrag.

Kommunstyrelsen

Reservation av Christofer Fjellner, Annika Friberg och Jonas Nilsson (alla M), Gabriel Kroon (SD) Jan Jönsson (L) och Jonas Naddebo (C) som är likalydande med Moderaternas och Liberalernas gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande av Nike Örbrink (KD) som är likalydande med Moderaternas och Liberalernas gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Ärendet

I en skrivelse till kommunstyrelsen anför Jan Jönsson (L) att föreningen Järva Folkets Park har upplåtit delar av Eggeby gård, som ägs av Stockholms stad genom fastighetsnämnden, till kulturfestivalen Eritrea Scandinavia. Föreningen Järva Folkets Park har för 2023 erhållit föreningsbidrag från Spånga-Tensta stadsdelsnämnd på 130 000 kronor samt ett för lokalförvaltande organisationer från kulturnämnden på 880 000 kronor. Av skrivelsen framkommer vidare att festivalen kritiserats för att vara ett sätt för den eritreanska diktaturen att tjäna pengar och sprida desinformation samt att Järva Folkets Park 2022 bröt kontraktet med festivalarrangören efter att evenemanget kritiserats för att gå den eritreanska regimens ärenden.

I skrivelsen anför det av stadsdelsnämndens riktlinjer för föreningsbidrag framgår att en organisation som söker föreningsbidrag ska arbeta i enlighet med Stockholms stads riktlinjer avseende förenings- och kulturstöd – demokrativillkor. Vidare framgår av stadens riktlinjer för lokalupplåtelse att de lokalförvaltande organisationer som får stöd av kulturförvaltningen ska arbeta på samma sätt som staden avseende demokrativillkor. Av dessa demokrativillkor framgår i sin tur att bidrag inte ska lämnas till en förening/organisation om den eller någon av dess företrädare, inom ramen för verksamheten motarbetar det demokratiska styrelseskicket.

Av skrivelsen framgår vidare att Liberalerna anser att staden skyndsamt måste kartlägga vilka kopplingar Eritrea Scandinavia har till den eritreanska regimen samt att staden måste inleda en granskning av vilket stöd föreningen Folkets Park Järva har fått och i det fall föreningen har brutit mot stadens demokratikriterier vid den här uthyrningen ska staden kräva tillbaka utbetalat bidrag.

Remissammanställningen

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 16 april 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd (numera Järva stadsdelsnämnd) beviljade föreningsstöd till Järva Folkets Park under 2023 för barnverksamhet där 70 barn i Järvaområdet mellan 11-15 år fick möjlighet att under juni och september 2023 delta i kolloverksamhet med fokus på musik, teater och naturupplevelser. Nämnden har i sin beredning av ärendet utgått från stadsdelsnämndens beslutade riktlinjer avseende föreningsstöd.

Kulturnämnden beviljade i sin tur kulturstöd till Järva Folkets Park i dess roll som lokalförvaltande organisation. Kulturnämnden har i handläggningen av Järva Folkets Parks ansökan om kulturstöd utgått från nämndens beslutade riktlinjer avseende

föreningsstöd. I beredningen konstateras att Järva Folkets Park uppfyllt aktuella krav på föreningar som söker kulturstöd från nämnden.

Stadsledningskontoret anser att det är viktigt att stadens bidragsgivning till föreningar sker på ett riktigt sätt i enlighet med riktlinjer och demokrativillkor. Eggeby Gård ägs och förvaltas av staden, genom fastighetsnämnden, men är uthyrd till föreningen Järva Folkets Park. Järva Folkets Park har i sin roll som lokalförvaltande organisation upplåtit lokaler till Eritreanska Föreningarnas Kultur Forum i samband med festivalen Eritrea Scandinavia. Kulturförvaltningen har efter genomgång av hanteringen 2023 gjort bedömningen att stadens villkor för uthyrning efterföljts.

Angående den aktuella festivalen så har staden, genom trafiknämnden, agerat remissinstans åt polismyndigheten. Staden ska i sitt yttrande dock endast bedöma den remitterade ansökan utifrån de som intressen som kommunen har att bevaka i fråga om skötsel av den offentliga platsen, markanvändning, stadsbild, miljö och trafik. Det är polismyndigheten som bedömer huruvida ett arrangemang svarar mot lagstiftningens skrivningar om mötes- och demonstrationsfrihet, om ordning och säkerhet.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen beslutar att skrivelse om Eritrea Scandinavia anses besvarad med hänvisning till vad som anförs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.